

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ./ΕΞ. 2455 /2020

Έν Αθήναις τῇ 20ῃ Μαρτίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ὑπ' ἀριθμ. 25

Πρὸς
Ἄπαντα τὸν Ἱερόν Κλήρον
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἑνταῦθα

Ἐσπαστοὶ Πατέρες,

Διὰ τοῦ παρόντος διαβιβάζομεν ὑμῖν συνημμένως τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1360/603/16-3-2020 Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ θέμα: «Ἐγκύκλιος περὶ τῆς Ἑορτῆς τῆς 25ης Μαρτίου», ἵνα λάβητε γνῶσιν καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ἀναρτηθῇ εἰς τὰς ἱστοσελίδας, τὰ μέσα κοινωνικῆς δικτυώσεως καὶ εἰς τοὺς πίνακας ἀνακοινώσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου
Ο ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἱερομ. Βαρνάβη Θεοχάρη

Ἀρχιμ. Βαρνάβας Θεοχάρης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ίωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

20.3.2020
Π.Π.Π. (Εμφανισ. Σμ.μ.)
Από Ι. Ζητήσι

Πρωτ. 1360
Αριθ.
Διεκπ. 603

Αθήνησι τῆ 16ῃ Μαρτίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τάς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΘΕΜΑ : «Ἐγκύκλιος περί τῆς Ἑορτῆς τῆς 25^{ης} Μαρτίου»

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου τῆς 10^{ης} μηνός Μαρτίου ἐ.ἔ., κατόπιν προτάσεως τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, καί ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπικειμένης Ἐθνικῆς καί Ἐκκλησιαστικῆς Ἑορτῆς τῆς 25^{ης} μηνός Μαρτίου ἐ.ἔ., διαπέμπομεν ὑμῖν, συνημμένως ὧδε, τὴν ὑπ' ἀριθ. 3014/16.3.2020 Ἐγκύκλιον τῆς Ἱεράς Συνόδου, παρακαλοῦντες ὅπως, κατὰ τὴν ἐμφρονα ποιμαντικὴν ὑμῶν κρίσιν, γνωστοποιηθῆ εἰς τοὺς πιστοὺς, εἴτε δι' ἀναρτήσεως αὐτῆς εἰς τὸ διαδικτυον, εἴτε δι' ἀνακοινώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων Μέσων Γενικῆς Ἐνημερώσεως (Ραδιόφωνο, Τηλεόραση, Ἐντυπα) τῆς καθ' ὑμᾶς Θεοσώστου Ἐπαρχίας.

Ἐντολῇ τῆς Ἱεράς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Γραφ. Φιλόθεος
Ὁ Ωρεῶν Φιλόθεος

Κοινοποίησης:

Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν
Πολιτιστικῆς Ταυτότητος

ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΤΗ ΛΑΘΝΩΝ

ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ:

ΕΠΣ/ 2444 20/3/2020

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις : Ίωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 1360
Αριθ.
Διεκπ. 603

Αθήνησι τῇ 16^ῃ Μαρτίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3014

Πρός
Τό Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περί τῆς Ἑορτῆς τῆς 25^{ῆς} Μαρτίου»

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Εὐαγγελίζου γῆ, χαράν μεγάλην» ψάλλουμε σήμερα οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί στοὺς Ναοὺς μας, γιὰ νά τιμήσουμε τόν Εὐαγγελισμό τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Καί ταυτοχρόνως, σέ κοινή ἐορτή, ὁ Ἑλληνισμός πανηγυρίζει τήν Ἐπέτειο τοῦ 1821. Τήν ἔναρξη τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Τοῦ ἱεροῦ Ἀγώνα τῆς ἀπροσμέτρητης ἀποφασιστικότητας, τόλμης, θάρρους καί θυσίας γιὰ τήν ἐλευθερία.

Οἱ πρόγονοί μας, οἱ γενναῖοι Φιλικοί, οἱ πρωταγωνιστές τοῦ Ἀγώνα, οἱ μαχητές τῆς ἀπελευθερώσεως, εἶχαν ἀπό τήν προηγούμενη χρονιά, ἤδη ἀπό τό 1820, ὀρίσει τήν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὡς ἡμέρα τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ξεσηκωμοῦ. Ἦθελαν ἔτσι νά ἐκφράσουν μέ τόν πιό δυνατό καί συμβολικό τρόπο τοὺς ἄρρηκτους δεσμούς μεταξύ τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Γένους. Οἱ Ἕλληνες πολέμησαν γιὰ τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα.

Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση δέν μοιάζει μέ καμμία ἄλλη ἐπανάσταση τῆς ἐποχῆς. Ἀξιοποιεῖ μέν ιδέες ἀπό ἄλλα ἐπαναστατικά κινήματα τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀλλά δέν εἶναι ἀντίγραφο καμμιάς. Εἶναι ἐπανάσταση μέ ἐθνικό καί θρησκευτικό χαρακτήρα. Ἐχει ὡς κίνητρο τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἑλλήνων ἀπό τοὺς Ὀθωμανούς. Ἐχει ὡς πνευματικό στήριγμα τήν πίστη στήν θεία Πρόνοια καί τόν σεβασμό πρὸς τοὺς πολυάριθμους Νεομάρτυρες, πού βρῆκαν θάνατο ὁμολογώντας τήν πίστη τους στόν Χριστό.

«Μάχου υπέρ Πίστεως καί Πατρίδος», έγγραφε στήν Προκήρουξη τῆς 24ης Φεβρουαρίου τοῦ 1821 ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης.

Τό φρόνημα καί ἡ πίστη τῶν Ἀγωνιστῶν τοῦ '21 ὑπάρχει μέσα στόν λόγο καί στίς πράξεις τους. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἔβαλε τόν Σταυρό στήν πρώτη σημαία πού πρόχειρα κατασκεύασε. Χαρακτηριστικά ὁ ἴδιος εἶπε, μετά τήν ἀπελευθέρωση, στούς μαθητές τοῦ πρώτου Γυμνασίου τῆς Ἀθήνας: «Ὅταν πήραμε τά ὄπλα, πρῶτα εἶπαμε υπέρ Πίστεως καί ὕστερα υπέρ Πατρίδος».

Καί ὁ Σαμιώτης λόγιος Γεώργιος Κλεάνθης, κατέγραψε μέ στίχους τά ἰδανικά τῶν Ἀγωνιστῶν: «Γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστη τήν Ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερία».

Στά Συντάγματα τῶν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων τοῦ Ἀγώνα, ὑπάρχει στό Προοίμιο ἡ φράση ἡ ὁποία καί σήμερα διατηρεῖται στό Σύνταγμά μας: «Εἰς τό ὄνομα τῆς Ἁγίας καί Ὁμοουσίου καί Ἀδιαιρέτου Τριάδος!».

«Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση εἶναι ἡ πιό πνευματική ἐπανάσταση πού ἔγινε στόν κόσμο. Εἶναι ἀγιασμένη», ἐπισημαίνει ὁ Φώτης Κόντογλου. Καί συνεχίζει: «Στήν Πόλη κρεμάστηκε ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος, ἀνοίγοντας πρῶτος τό μαρτυρολόγιο τῆς Ἐπανάστασης. Ὁ Ἀθανάσιος Διάκος πολέμησε σάν νέος Λεωνίδας καί σουβλήστηκε γιά τήν πίστη του. Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Ἡσαΐας Σαλῶνων, ὁ Ρωγῶν Ἰωσήφ, ὁ Παπαφλέσσας... καί ἄλλοι πολλοί πολεμήσανε γιά τήν ἀγιασμένη πατρίδα τους. Στήν Τριπολιτσά κλειστήκανε στή φυλακή κατά τήν Ἐπανάσταση οἱ δεσποτάδες τοῦ Μοριά καί οἱ περισσότεροι πεθάνανε μέ ἀβάσταχτα μαρτύρια. Τό ἴδιο καί στήν Πόλη, φυλακωθήκανε καί κρεμαστήκανε πολλοί δεσποτάδες».

Οἱ πρωτεργάτες τοῦ 1821, ἦσαν Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί. Εἶχαν συνείδηση τῆς διαχρονικῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τό ὁμολογοῦν ἀπερίφραστα οἱ ἴδιοι. Τό λόγο τους ἀκοῦμε καί σήμερα νά ἀντηχεῖ. «Γι' αὐτά πολεμήσαμε», ἔλεγε ὁ Μακρυγιάννης, δείχνοντας σπασμένες ἀρχαῖες κολῶνες. Καί ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδος, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ἤθελε τά ἑλληνόπουλα νά λαμβάνουν παιδεῖα ἑλληνορθόδοξη μέ κείμενα Χριστιανικά καί Ἀρχαῖα Ἑλληνικά.

Τιμοῦμε σήμερα ὄλους αὐτούς, γνωστούς καί ἀγνώστους ἥρωες πού μέ αὐτοθυσία ἀγωνίσθηκαν καί ἔπεςαν γιά τήν Ἐλευθερία μας. Κληρικούς καί λαϊκούς, ἄνδρες καί γυναῖκες, ὄπλαρχηγούς στήν στεριά, ναυτικούς στήν θάλασσα. Τιμοῦμε σήμερα, Ἑλληγες καί Φιλέλληγες.

Στους πρωτεργάτες και τους δραματιστές, σέ εκείνους οί όποιοι σχεδίασαν και σέ εκείνους οί όποιοι πραγματοποίησαν τό έπος του 1821, δέν όφείλουμε μόνο πολλά, όφείλουμε τά πάντα: τήν μετέπειτα ιστορική και έθνική ύπαρξή μας.

Σέ ένα χρόνο συμπληρώνονται 200 έτη από τήν Έπανάσταση. Έν όψει του 2021, ή Έκκλησία μας προετοιμάζεται για νά τιμήσει μέ τόν τρόπο πού άρμόζει τήν μεγάλη αύτή Έπέτειο. Για νά ξαναφέρουμε στην μνήμη τά γεγονότα. Για νά συναντηθούμε μέ τίς άξίες πού τροφοδότησαν τό έπαναστατικό φρόνημα, τήν μαχητικότητα, τόν πατριωτισμό και τά δημοκρατικά ιδανικά τών Άγωνιστών.

Η Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, από τό 2012, έχει ξεκινήσει τήν διοργάνωση δέκα έπιστημονικών συνεδρίων για τήν περίοδο τής Τουρκοκρατίας και τό 1821. Στο τέλος του 2021 θά κυκλοφορηθούν οί δέκα τόμοι τών Πρακτικών μέ όλες τίς εισηγήσεις και θά είναι στην διάθεση κάθε αναγνώστη.

Σέ συνεργασία μέ τό Υπουργείο Παιδείας, έχει προγραμματισθεί, και ήδη υλοποιείται, ή διοργάνωση μαθητικών διαγωνισμών για τήν προετοιμασία βίντεο μικρής διαρκείας από μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίων. Τά θέματα άφορούν στην ζωή και στην δράση μεγάλων μορφών τής προεπαναστατικής, τής έπαναστατικής και τής μετεπαναστατικής περιόδου.

Προσφέρονται δέ νέα καθηγητικά βοηθήματα σέ γονείς και καθηγητές, ώστε νά μαθαίνουν τά παιδιά μας μέ κατανοητό και ευχάριστο μαζί τρόπο, τήν Έλληνική Ιστορία από τήν αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Η Ειδική Συνοδική Έπιτροπή Πολιτιστικής Ταυτότητας σέ συνεργασία μέ τίς κατά τόπους Ίερές Μητροπόλεις έχει προγραμματίσει σειρά λατρευτικών, έπιστημονικών, πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων για τό έτος 2021, ώστε νά διαδοθεί στις τοπικές κοινωνίες τό Χριστιανικό και πατριωτικό μήνυμα του 1821, μέσα στην πληρότητά του.

Ο κόσμος εξελίσσεται. Αλλάζει. Οί κοινωνίες μεταβάλλονται. Η Ελλάδα προχωράει. Έμεις, ως άπόγονοι τών Έλλήνων πού άπελευθέρωσαν «μιά χώρα μικρή: ένα πέτρινο ακρωτήρι στην Μεσόγειο» (Γ. Σεφέρης), έχουμε πάντα τήν ανάγκη νά κοινωνούμε τό «άθάνατο κρασί του '21».

Προχωρούμε μέ επίγνωση τών εξελίξεων, τών απαιτήσεων και τών αναγκών τής έποχής μας. Στην πορεία αύτή, κρατούμε στην ψυχή μας ζωντανό τόν σεβασμό τών προγόνων μας προς τόν Χριστό και τήν Ελλάδα.

Σήμερα ή πατρίδα μας και ή ανθρωπότητα όλόκληρη αντιμετώπιζει τήν πανδημία του κορωνοϊού. Στους Ιερούς Ναούς μας προς άποφυγή των συναθροίσεων και της μεταδόσεως της νόσου δέν τελούνται τά Ιερά και Ζωηφόρα Μυστήρια. Η ένότητά μας αποκτά τήν χάρη των Αγίων Νεομαρτύρων μέσα από τήν θερμούργό πίστη μας, τήν προσευχή μας, τήν μελέτη του Ευαγγελίου, τήν ύπομονή και τήν αγάπη μας. Οί Ορθόδοξοι Έλληνες στεκόμαστε όρθιοι μέ ύπευθυνότητα, έχοντας τήν έλπίδα μας στον Θεό. Όπως τό Γένος μας άντεξε τήν καταπίεση της μακράς δουλείας μέ πίστη και μέ προσευχή και άνέστη, έτσι και σήμερα θά αντιμετώπισουμε τόν κίνδυνο για τήν υγεία μας μέ σταθερή τήν πίστη μας, ευαγγελιζόμενοι τό φώς της Αναστάσεως του Κυρίου μας.

Τό 1821 μάς έμπνέει. Ως άνεξάντλητη πηγή και πρόσκληση έγρηγόρσεως. Έχουμε χρέος ποτέ νά μή λησμονούμε...

Αιώνια ή μνήμη των υπέρ Πίστεως και Πατρίδος εύκλεώς αγωνισαμένων και ήρωικώς πεσόντων!

- † Ο Αθηνών **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος
- † Ο Θεσσαλονίκης Άνθιμος
- † Ο Παραμυθίας, Φιλιατών και Γηρομερίου Τίτος
- † Ο Μηθύμνης Χρυσόστομος
- † Ο Τριφυλίας και Όλυμπίας Χρυσόστομος
- † Ο Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ο Λευκάδος και Ίθάκης Θεόφιλος
- † Ο Θηβών και Λεβαδείας Γεώργιος
- † Ο Παροναξίας Καλλίνικος
- † Ο Φωκίδος Θεόκτιστος
- † Ο Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς Ιουστίνος
- † Ο Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου Στέφανος
- † Ο Σισανίου και Σιατίστης Άθανάσιος
- Ο Αρχιγραμματεός
- † Ο Ωρεών Φιλόθεος

Ακριβές Αντίγραφο

Ο Αρχιγραμματεός

Φρειν Φιλόθεος

† Ο Ωρεών Φιλόθεος

Κοινοποίησης:

Ειδικήν Συνοδικήν Έπιτροπήν
Πολιτιστικής Ταυτότητος